

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. XV. Solvitur alia objectio hæreticorum, & consensus ecclesiæ Græcæ
cum Latina, quo ad transubstantiam in Eucharistia, breviter demonstratur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

sibi indigna, nobis autem necessaria, & ideo jam Deo digna, quia nihil tam Deo dignum, quam salus hominibus. Sicut ergo charitas erga homines, & nostrae salutis desiderium, Christum ad ea impulit, quae ejus maiestate Judaeis & Gentilibus indigna visa sunt: ita & ad Eucharistiae sacramentum institutendum, in quibus variis indignitatibus voluit subijci, quae furor & insania haereticis videntur, sed quae infinitam ejus sapientiam mirum in modum commendant, ut egregie declarat Augustinus concione 1. in Psalmum 33. cui titulus est: *Psalmus David, cum mutavit vultum suum coram Abimelech, & dimisit eum, & abiit, Qui Psalmus ex ordinatione Apostolorum in primitiva Ecclesia canebatur, cum fideles ad sacram synagoga accedebant, ut refert S. Clemens in libro de Constitutionibus Apostolicis.* Sic ergo ait: *Quasi furor & insania videbatur dare carnem suam manducandam hominibus, & bibendum sanguinem.* Sed Regi Achis, id est stultis & ignorantibus. Dixerunt enim, *Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Arreptitum putabant Dominum, & nescire quid loqueretur, & insanire: ille autem qui noverat, quod dicebat, in illa mutatione vultus sui, & quasi furor & insania, sacramenta predicabat.* Notant etiam aliqui, quod quando David coram Rege Abimelech stultitiam simulavit, distuebant saliva ejus in barbam, ut ait Scriptura: quia cum saliva sit signum infantiae, barba vero sapientiae, & aetatis virilis: verba Christi quae puerilia videbantur, quando carnem suam manducandam promittebat, infinitam ejus sapientiam & potentiam mirum in modum commendabant.

113. Respondeo secundo, negando ex vera & reali Christi manducatione sequi absurda illa & inconvenientia quae obijciuntur ab haereticis: cum enim Christus existat in Eucharistia, modo non passibili, sed impassibili, nullo modo ledi potest, proinde proprie loquendo non cadit in terram, nec pedibus concalcatur, aut dentibus atteritur, sed ista omnia penes solas species fiunt. Cujus exemplum habemus in homine; licet enim ipso cadente, corpus cadat, anima tamen in corpore existens non dicitur proprie cadere, sed tantum per accidens, ad motum corporis. Non alteratur etiam aut corrumpitur corpus Christi in Roma, hoc per manducationem; sed integrum & incorruptibile perseverat, juxta id quod Beatus Andreas Aegae Praefatus, ut Dijs suis immolaret hortanti, respondit: *Deo qui vivus & verus est quotidie immolo, non taurorum carnes, aut hircorum sanguinem, sed immaculatum agnum in altari, cujus carnes posteaquam omnis populus credentium manducaverit, agnus qui sacrificatus est, integer perseverat & vivus.* Unde Cyprianus de cena Domini: *Integer erogatur, distributus non demembratur, incorporatur & non injuriatur, recipitur, & non includitur.* Et Augustinus apud Bedam in cap. 10. prioris ad Corinthios: *Quando Christus manducatur, vita manducatur, nec occiditur ut manducetur, sed mortuus vivificat: quando manducatur, reficit, sed non deficit.* Non ergo timeamus fratres manducare istum panem, ne forte finiamus illum, & postea quod manducetur non inveniamus: manducatur Christus, vivit manducatus, quia resurrexit occisus. Item corpus Christi, cum sit gloriosum & incorruptibile, in substantiam ipsorum summentium non transiit, sed eos potius in se spiritualiter mutat, ut docet idem Sanctus Doctor libro 7. Confess.

capite 10. ubi loquens in persona Christi, ait: *Cibus ego sum grandum, & creta & marmoreis me; nec tu me mutabis in te, sicut idem tradit Leo Papa Sermon. 13. de passione, in verbis: Non aliud agit participatio corporis & sanguinis Christi, quam ut in id quod sumimus transeamus.*

Demum quod hostia consecrata putrefieri vel corrumpi possit, nihil indecens inter quae veritati consecrationis, & verae ac reali Christi sub speciebus Eucharisticis praesentiae advenitur, ut haeretici obijciunt: quia in corpore Christi putrefactio illa seu corruptio non redoundat, sicut nec in ipsius divinitatem, propter tantam unionem, injuria humanitatis, vel corporis infirmitates ac passionem redoundant. Sic Soli ceno sine sordibus volutur, nullam commens inde feciditatem, ut Basilus occasione incarnationis exagrat, & huc accommodat per test. Sic in medio rubi flammis & ardenti gelus qui personam Dei representabat, nullum sentiens lesionem, ut Exod. 3. videre est. Quod ergo metuendum, ne quid ex illa hostiae corruptione vel putrefactione Christi minus patiatur. Unde Guttmundus de veritate Eucharistiae lib. 2. statim post initium, sapienti Berengario, *Quod caro Christi est immutabilis, potest autem corrumpi sacramentum, si minus asservetur, ita respondet: Oligum elephanti assuetum! prompior ad extorquendam opinionem corruptionis Dei suam perditionem, quam ad perniciem cum fidelibus suam rejectionem!* Ex paulo paulo. Nobis panis ille celestis, illa Eucharistia, divina manduca manna, quod immaculati agni carum impassibile factum de sacris altaribus sumimus, per quod vivimus, & a corruptione sanamur, nunquam corrumpitur, nunquam putrescit &c.

ARTICULUS XV.

Solvitur alia obiectio haereticorum, & consensus Ecclesiae Graecae cum Latina, quod transubstantiationem, & realem Christi praesentiam in Eucharistia, haereticis demonstratur.

Cum Petrus Martyr, Kemnitius, & Calvinista, Catholicis nonnunquam obijciant, Gracos a transubstantiatione semper abhoruisse, eosque realem Christi in Eucharistia praesentiam semper negasse, ut hujus obijectionis seu potius imposturae & mendaciae, falsitas aperte constet, hic breviter demonstrandum est: pio, Ecclesiam Graecam, quoad illa duo dogmata nostrae dogmata, consentire cum Latina, & nusquam inter Latinos & Gracos fuisse controversiam, an panis verè & substantia realiter converteretur in corpus Domini, vel an Christi caro & sanguis sub speciebus Eucharisticis realiter essent.

Plura igitur hujus Ecclesiae Graecae cum Latina consensus afferri possunt argumenta, seu testimonia, quae videri possunt apud Bellarminum lib. 3. de Eucharistia cap. 11. tria solum hic indiciam, quae satis recentia sunt. Primum sumitur ex censura Orientalium ad Augustinam confessionem. Cum enim Lutherani Augustinam confessionem ad Patriarcham Constantinopolitanum

aliosque Episcopos Græcos misissent, ut contro-
versiarum quas circa transubstantiationem panis
& vini in corpus & sanguinem Christi nobiscum
habent, eos iudices constituerent, Censuram
pro probatione remiserant, & inter alia, hæc
ad eos rescripserunt: *Multa de vobis referuntur,
que nobis nullo pacto probari possunt. Ecclesia
igitur sancta illud iudicium est. In sacra Cœna, post
consecrationem & benedictionem, panem in illud
eternum corpus Iesu Christi, vinum autem in silius san-
guinem, virtute Spiritus sancti transire, ac immutari.*
Et paulo post dicunt, corpus Christi non descen-
dere de cœlo, ut in Eucharistia præsens adite-
ret fieri præsens, per transmutationem, & transi-
tionem panis in corpus. Item ibidem asserunt,
sub speciebus panis verum corpus Domini conti-
neri.

117. Secundum testimonium sumitur ex Petro Ar-
cudio, Authore Græco, qui in libro de concor-
dia Ecclesiæ Occidentalis & Orientalis in septem
Sacramentorum administratione libro 3. cap. 2.
hæc scribit : In Sacramento Eucharistiæ in primi-
tias agnoscunt, & amplectuntur, quin & firmissi-
me credunt veram substantiam, transubstantiationem,
natis consistat ex antiquis. & omnium ætatum Pa-
trius Græcis, norissimè autem ex ipomet Jeremia
Patris Græci Constantinopolitano in cap. 10. sue Cen-
suræ contra Luberanos. Et quamvis eo nomine
non utantur, sunt tamen auctores aliorum nominum
quibus eam, quantum sitis possit, appellant & expres-
sunt. Dicunt enim μαζαζωιδιαν & μαζωκωιδι-
αν, μεταστροφην & μεταποισιν μεταβασιν καὶ μεταβασιν
μεταμορφωσιν, μετατροπην μεταστροφην μεταστροφην
& μεταστροφην μεταστροφην, & μεταστροφην. Offert autem
hujusmodi exemplum Chrysostomus ad declaran-
dam hanc miram mutationem homiliâ 3. de Peni-
tentia seu de Eucharistia in Encantis : ὁ αὐτὸς κινεῖς
τοὺς ποσὺς ἡμᾶς, ὁ αὐτὸς ἀποσπᾷ τὰ, ὁ αὐτὸς πεινᾷ ἡμᾶς,
ὁ αὐτὸς ὁ αὐτὸς συναναλίσκει τὰ καὶ μυστήρια τῆ τοῦ
αὐτοῦ. Sicut cerâ igni adhibita nihil substan-
tiamerant, nihil superfluit, sic & hic putâ mysteria
cujusque corporis substantia.

Hoc quidem notandum fuit, non propter Lati-
nos, qui Græcos in hoc dogmate fortis habent, & or-
thodoxè sentire judicant, sed propter hæreticos, qui
propria decore alius adscribere non erubescunt.
Petrus, inquam, pseudomartyrem, qui in libro con-
tra Stephanum Gardinerum objecto 128. nimia im-
pudentia dicit, Græcos abhorruisse à transubstantia-
tione. Et Kemitium, qui similiter, ut est hæreticus
familiarissimum, mentitur Græcos in Concilio Flo-
rentino admittere noluisse mutationem panis in cor-
pus Christi. Nam in eo Concilio (quod græcè tri-
plimum, beneficio Græcorum extat, & licet quilibet
perficere verum) non fuit questio: An panis verè
& substantialiter verteretur in corpus Domini, prout
neque nullo in alio Concilio, seu tempore, Latini cum
Græcis hanc controuersam disceptarunt, sed quibus-
nam verbis illa ineffabilis mutatio fieret, in contro-
uersam venit.

*Porro Graeci Patres, uno excepto Marco Ephe-
sino, magnifice sentive de verbis Domini, quibus
solvi fieri corpus Christi, professi sunt. Et argumen-
ta in contrarium ex lingua sumpta, fortia in specie, so-
lutione profligant. Caterum ne dicant haretici;
propterea non de scribi loca ex libris sanctorum Pa-
trum de hac miranda mutatione, quod ea eorum
scriptis non extant, pauca ex multis subiiciam. Et*
Tom. v.

A statim profert verba Cyrilli Jerosolymitani in Ca-
te: hesi quarta & quinta mytagogica , Gregorii
Nysseni oratione Catechētica cap. 37. Chrysos-
tomi homilia 82. in Matthæum , Damasceni
libro 4. de fide capite 14. Theophilacti in ca-
put 14. Marci , & tandem septimi Synodi actio-
ne sexta.

Tertium testimonium sumitur ex Synodo habita Constantinopoli anno 1642. sub Parthezio Patriarcha Constantinopolitano; cum enim à tringinta fere annis Batavi Cyryllum Patriarcham Constantinopolitanum dolo fessellissent, & ab ipso in extrema senectute constituto, suæ confessionis fidei testimonium, manu ipsius scriptum & firmatum accepissent, quod apud Batavos & Gallos tanquam Orientalis Ecclesiæ unam sententiam & fidei confessionem ostendebant: Tunc Parthenius, Cyrylli successore, cum dolum & fraudem animadvertisset, Constantinopoli anno 1642, Concilium cogit in quo Calvinicarum doctrinâ omnino proscripta esset. Sic vero habet Censura Concilii Articulo 17.

Ἡ ἐκείνη δὲ ἐνταύθα εἰς τὸν ὁμοῦνον, ὡς καὶ ἐν αὐτῇ ἔτερον εἰ μὴ τύποι ψιλὸν ἔγκειται οὕτως, ὥς ἀν εἰ τι τοιαῦτα παλαιὰ νόμιμα λαμβάνομεν καὶ γὰρ φησὶ εἶναι σωμα ρεγμένον ἀλλόθινον πρὸς ὅριον καὶ ἐξ ὁρίων ἀπτόν ἵσην ἀγαυαίναν· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον πνευματικὸς εἰ μάλλον εἴπειν ποιέει μόνον· ὃ πάσι σεβέτης ἀναπάντων; ὃ γὰρ ἱεροῦς ἐκ ἐφθορ τοῦ τοιοῦτου εἰς τὸν τοιοῦτον μου, ἀλλὰ τοῦ τοιοῦτο τοιοῦτά μου, καὶ τοῦ τοιοῦτο τοιοῦτά μου. τοῦτο δηλαδὴ τὸ ὁρίζονος καὶ ἀμυνόμενον· ἐξ ὁρίωνος, ἐκ λωόμενος ἀγία ἑν ἵση· ἐκ ἰδιότητος. Divinam Eucharistiam ita disciprit, ut nihil ipsi aliud, nisi figuram vacuum relinqnat, ac si adhuc umbra veteris legis serviret. Non enim dicunt, panem quem jam sanctificatum videmus, & manducamus esse corpus Christi verum; sed intellectum spiritualiter, aut potius phantasiticum; quod summa impietas est. Non enim Iesus dixit, hoc est corporis mei typus, sed hoc est corpus meum; hic est sanguis meus: hoc scilicet quod videmus, quod accipimus, quod manducamus, quod frangimus, cum jam sanctificatum & benedictum sit.

DISPVATIO II.

*De Sacramento Eucharistiæ
secundum se.*

Ad quaestionem 73. Divi Thomae.

DE Venerabili Sacramento Eucharistiæ secundum se considerato agit Divus Thomas 3. parte quæstione 73. ubi de ejus existentia, essentia, unitate, necessitate, institutione, nominibus, & figuris disserit. De his pariter in hac disputatione nobis agendum incumbit, invocata prius hujus admirabilis sacramenti gratia, verbis Divini Dionysii, qui capite 3. Ecclesiasticæ hierarchiæ, actuarus de Eucharistia, sic præfatur. *O divinum penitus sanctumque mysterium, obduclæ tibi signantium operimenta signorum, dignanter aperiens nobis, palam atque apertè luceſce, nostrisque*